

Yttrande SOU 2023:9

Ett statligt huvudmannaskap för personlig assistans – Ökad likvärdighet, långsiktighet och kvalitet Dnr S2023/00990

Sammanfattning

Riksföreningen för socialt ansvarig samordnare ställer sig bakom utredarens förslag om ett statligt huvudmannaskap för insatsen personlig assistans enligt 9 § 2 LSS. Ett statligt huvudmannaskap bidrar till ökad kvalitet ur ett långsiktigt perspektiv. Riksföreningen för socialt ansvarig samordnare ser också, liksom utredaren, att det omfattande dubbelarbetet som dagens ansvarsfördelning innebär skulle minska.

Riksföreningen för socialt ansvarig samordnare ser även att de administrativa uppgifterna minskar genom att kommunerna ej längre blir skyldig att medfinansiera de första 20 timmarna av den statliga assistansen. Samt att utförarna föreslås hantera sin egen sjuklönekostnad.

Riksföreningen för socialt ansvarig samordnare vill dock påtala att ett statligt huvudmannaskap även fortsättningsvis kräver tydlighet i de gränsdragningsområdena som kommer att uppstå mellan kommunala insatser och den statligt beslutade insatsen. Frågan om samordning är mycket viktig för att parallella system inte ska byggas upp igen och kan behöva utredas ytterligare innan lagförändringen kan träda i kraft.

Riksföreningen för socialt ansvarig samordnare förväntar sig att staten tar höjd för att Försäkringskassan förkortar handläggningstiderna inför den föreslagna förändringen.

Riksföreningen för socialt ansvarig samordnare ställer sig positiva till förslaget om att definitionen av vad som avses med god kvalitet för personlig assistans förtydligas i LSS.

Riksföreningen för socialt ansvarig samordnare ser positivt på utredarens förslag om en ny regel i 15 § 8 LSS om anmälan till IVO om kommunen får indikationer på att en assistansanvändares personliga assistans utförs med bristande kvalitet

Remissyttrande

Kapitel 4

Förslaget om ett statligt huvudmannaskap är efterlängtat och kommer att skapa en tydlighet och säkerställer att den enskilde får en mer likvärdig bedömning av sina behov över landet.

Det borde bli mindre dubbelarbete med en huvudman dock bör tydlighet i kraven på samverkan och tydlighet avseende gränsdragning mellan regelverk och lagstiftningar tydliggöras.

Riksföreningen för socialt ansvarig samordnare delar utredarens uppfattning om att nuvarande ofta förekommande dubbelarbete skulle minska, avseende utredning och bedömning av enskilda personers behov av personlig assistans, när huvudmannaskapet är samlat. Riksföreningen för socialt ansvarig samordnare instämmer även i att en ordning med en huvudman för insatsen personlig assistans skulle kunna bidra till en mer effektiv användning av resurser. Riksföreningen för socialt ansvarig samordnare vill dock lyfta fram att alla nya gränsdragningar och nya regelverk kommer att ställa höga krav på samverkan, risken att den enskilde bollas mellan myndigheter kvarstår. Med ett förändrat huvudmannaskap behöver förtydligas med krav på ansvar att samordna och samarbeta så att enskilda personer inte hamnar i kläm. Fokus behöver ligga på vad som är bra för den enskilde i stället för fokus för hur organisationen ska lösa sina praktiska problem vid samverkan. Det kan innebära att regelverk, arbetssätt och organisering behöver förändras och klargöras. Riksföreningen för socialt ansvarig samordnare ser gärna ett tydligare ansvar i frågan om samordning.

Ett statligt huvudmannaskap kan initialt skapa längre handläggningstider något som påverkar de enskilda personerna i hög grad och som kan komma att skapa en ny ordning med ett kommunalt ansvar för utredning och beslut om andra insatser i avvaktan på Försäkringskassans beslut. Detta skulle innebära en annan form av dubbelarbete än den som råder med dagens system. Riksföreningen för socialt ansvarig samordnare vill påvisa att det är av stor vikt att staten (Försäkringskassan) har ett tydligt ansvar i att inte förlänga dagens långa handläggningstider utan snarare ett uppdrag att förkorta dessa ytterligare. Det ligger i allas intresse att ärenden handläggs så enkelt, snabbt och kostnadseffektivt som möjligt utan att rättssäkerheten eftersätts.

Riksföreningen för socialt ansvarig samordnare delar utredarens uppfattning att staten ska vara ansvarig för att utreda behov av tillfälligt utökad assistans dock måsta sådana ansökningar utredas snabbt och enkelt.

Riksföreningen för socialt ansvarig samordnare ser positivt på förslaget att assistanssamordnaren ansvarar för sina assistenters sjuklönekostnader

Riksföreningen för socialt ansvarig samordnare ställer sig bakom förslaget att kommunen ska anordna insatsen personlig assistans om den enskilde så begär.

Riksföreningen för socialt ansvarig samordnare delar utredarens syn på att risken med ett statligt huvudmannaskap är att de samlade insatserna till den enskilde riskerar att blir mer fragmenterat och att det är viktigt att systemet hänger ihop för att den enskildes samlade behov av stöd och service på bästa sätt ska tillgodoses.

Riksföreningen för socialt ansvarig samordnare vill trycka på att det behövs tydlighet och skärpta bestämmelser för Försäkringskassans ansvar och uppgifter gällande samordning. Dagens ordning, och så som utredaren föreslår att det fortsatt också ska vara, där det är

kommunens och regionens ansvar vid utskrivningsprocessen kan komma att innebära att andra huvudmän får utreda och besluta om insatser såsom hemtjänst och korttidsboende i avvaktan på Försäkringskassans utredning och beslut. Detta innebär för den enskilde att det blir annan personal som ska utföra stödet då assistansanordnare vanligtvis inte har tillstånd att utföra andra insatser än personlig assistans enligt LSS.

Riksföreningen för socialt ansvarig samordnare ser risker i att den enskilde hamnar i kläm och också att detta innebär ett utökat ansvar, dubbelt administrativt arbete och också ökad kostnad för kommunerna. Detta skulle också kunna uppstå i andra situationer när enskilds behov av assistans ökar varaktigt om det fortsättningsvis är kommunens ansvar att bevilja insats i avvaktan på att Försäkringskassans beslut. Riksföreningen för socialt ansvarig samordnare ser att detta behöver utredas ytterligare innan en lagförändring kommer till stånd.

För att förhindra att den enskilde kommer i kläm och att den enskilde behöver bollas mellan kommun och Försäkringskassan är det nödvändigt att Försäkringskassan fattar interimistiska beslut i större omfattning än som görs idag. Det är olyckligt om parallella system byggs upp på nytt, där det blir svårt att förklara för enskilda individer hur deras situation hanteras av myndigheter, med dubbel administration som följd och ökade kostnader för kommuner.

Kapitel 6

Kommunerna ska inte längre medfinansiera assistansersättningen Riksföreningen för socialt ansvarig samordnare ställer sig positiv till utredarens förslag om att kommunerna inte längre ska vara skyldiga att medfinansiera de 20 första timmarna per vecka av den personliga assistans som staten beslutar om.

Kapitel 7

Riksföreningen för socialt ansvarig samordnare ser att ett samlat huvudmannaskap skulle kunna ge förbättrade möjligheter att säkra god kvalitet i inom personlig assistans

Riksföreningen för socialt ansvarig samordnare ställer sig bakom förslaget om att definitionen av vad som avses med god kvalitet för personlig assistans förtydligas i LSS. Utredarens förslag om att Socialstyrelsen får i uppgift att främja att personlig assistans utförs med god kvalitet, ge stöd om vad som avses med god kvalitet och stödja assistansanordnare, assistansanvändare och företrädare i arbetet med att säkerställa och följa upp att assistans utförs med god kvalitet är ett mycket bra förslag och välbehövligt för alla parter.

Riksföreningen för socialt ansvarig samordnare ser positivt på förslaget att kommunernas möjligheter att få information bör användas i framtida kontroll av assistansersättningen Riksföreningen för socialt ansvarig samordnare ser positivt på utredarens förslag om en ny regel i 15 § 8 LSS om anmälan till IVO om kommunen får indikationer på att en

assistansanvändares personliga assistans utförs med bristande kvalitet förutsatt definitionen om vad som avses med god kvalitet för personlig assistans förtydligas i LSS.

Kapitel 8

Lagstiftningen föreslås träda i kraft den 1 januari 2026 Riksföreningen för socialt ansvarig samordnare har inget att invända mot förslaget om en ändrad lagsstiftning med ett samlat huvudmannaskap, en överföring av kommunala beslut och en ny kvalifikation för rätten till assistansersättning förutsatt att ansvar, gränsdragning och samordningsfrågan klarläggs.

2023-06-09

Riksföreningen för socialt ansvarig samordnare